

Druhá diverzita prirodzených močiarnych porastov v *koryte toku* je na pomerne krátkom úseku (cca 400 m) relatívne vysoká (42 taxónov rastlín) v porovnaní s druhovou diverzitou priľahlých meandrov. Šírka koryta je dostatočná na to, aby do týchto porastov neprenikali ruderálne taxóny, napriek tomu, že koryto je v pokročilom stupni zazemňovania bez trvalého zaplavenia.

Druhá diverzita prirodzených močiarnych porastov v *meandroch* je približne rovnaká, neplatí však priama úmernosť, že čím je plocha meandra väčšia, tým je vyšší aj počet druhov. Na základe analýzy tvaru meandrov možno poukázať na nízke hodnoty indexov tvaru, ako aj pomerov obvodu k ploche, tzn. že procesy prebiehajúce v okrajových častiach nemajú na vegetáciu meandrov výrazný vplyv. Podobne, ako v prípade koryta, prienik druhov z krajinej matrice je minimálny. Avšak v tejto súvislosti treba tiež poznamenať, že v meandroch je napriek pokročilej sukcesii stále vhodné prostredie pre výskyt močiarnych spoločenstiev vďaka priaznivému režimu podzemnej vody, ktorý udržiava tieto porasty v dobrej kondícii.

Ako významný faktor ovplyvňujúci diverzitu druhov vystupuje *heterogenita* stanovišť – čím je vyššia, tým je vyššia aj druhová diverzita ako v meandroch, tak i v koryte (najvyšší počet druhov bol zaznamenaný v koryte Dudváhu a v meandri Štúrová-sever, teda na plochách s najvyššou heterogenitou stanovišť).

Literatúra

- BRAUN-BLANQUET, J. 1964. Pflanzensozologie. Grundzüge der Vegetationskunde. 3. Aufl. Springer Verlag, Wien, New York, 866 pp.
 FORMAN, R.T.T. & GODRON, M. 1993. Krajinná ekologie. Academia, Praha, 584 pp.
 SEABY, R.M.H. & HENDERSON, P.A. 2004. Community Analysis Package 3.0. Pisces Conservation Ltd., Lymington.

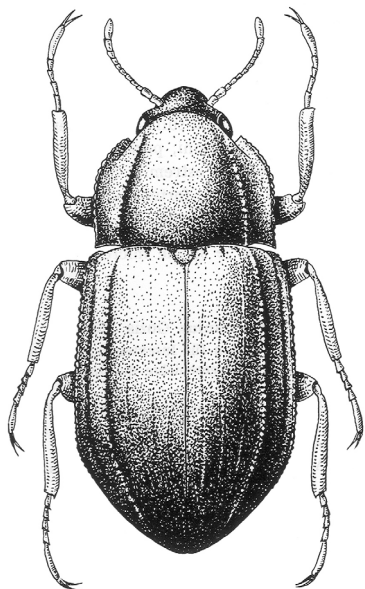
***Oulimnius* na Slovensku (Coleoptera: Elmidae)**

Fedor ČIAMPOR Jr.

Ústav zoológie SAV, Dúbravská cesta 9, 84506 Bratislava

e-mail: f.ciampor@savba.sk

Vodné chrobáky čeľade Elmidae u nás nikdy nepatrili k preferovaným skupinám vodného hmyzu v rámci faunistického, alebo ekologického výskumu. Prvotnou príčinou je pravdepodobne malý počet druhov. Z toho zrejme vyplýva malý záujem o túto skupinu, čo je škoda, pretože viaceré druhy sú dobrými indikátormi zmien prostredia. Výsledkom je napríklad aj fakt, že vo väčšine ekologických prác sú elmidy určené len do úrovne rodu, resp. čeľade. Tak isto ani presný počet druhov nie je jasný. Súborná monografia o vodných bezstavovcoch Slovenska (Šporka et al. 2003) uvádza 20 druhov Elmidae, ale 6 z nich nie je jednoznačne doložených, respektíve ide o staré, neoverené údaje. Aj objavenie dvoch nových druhov pre faunu Slovenska z posledných rokov (Čiampor Jr. & Zaťovičová 2004; Kodada et al. 2004) naznačuje, že informácie o slovenských elmidoch majú veľké medzery.

Obr. 1. *Oulimnius tuberculatus* Müller, 1806 (prevzaté z Olmi, 1981).

Situácia v rode *Oulimnius* Gozis, 1886 sa veľmi nelíši od situácie v celej čeľadi. V súčasnosti je z nášho územia uvádzaný jediný druh, *Oulimnius tuberculatus tuberculatus* Müller, 1806 (Obr. 1), charakteristický pre pomalšie, ale predovšetkým nenarušené nížinné až podhorské toky. Od čias Roubalovho katalógu chrobákov (Roubal 1936) až do roku 1996, čiže za 60 rokov, bolo zaznamenaných 5 lokalít (Kрно 1982; Kodada & Majzlan 1991; Kodada & Degma 1996). Vďaka zintenzívneniu výskumu vodných tokov a fauny vodných chrobákov pribudli v posledných rokoch (2004 – 2007) ďalšie 4 údaje, čím sa lokality výskytu takmer zdvojnásobili (Obr. 2). Je teda celkom zrejmé, že obraz o rozšírení *O. tuberculatus* na Slovensku nebol a asi ani nie je veľmi presný.

Druhý poddruh, *O. tuberculatus perezii* Sharp, 1872, je známy len z Pyrenejského polostrova.

Čo je však zaujímavejšie, z južného Poľska je uvádzaný druh *O. troglodytes* Gyllenhal, 1827. Napriek tomu, že tento druh bol nájdený v okolí Krynice (Poľsko), približne 10 km severne od našich hraníc, u nás dodnes zaznamenaný nebol. Možno u nás žije, možno nie. Pokiaľ však nebudeme mať bohaté faunistické údaje z celého Slovenska, na podobné otázky nikdy zodpovedne neodpovieme.

V roku 2007 bol schválený projekt APVV, ktorý by mohol výrazne pomôcť poznaniu fauny elmídiv Slovenska. Projekt je zameraný na revíziu rodu *Oulimnius* a zaoberá sa jednak fylogenezou a morfológiou druhov, no cieľom je doplniť aj poznatky o fylogeografii rodu a samozrejme aj o rozšírení *O. tuberculatus* (a možno aj *O. troglodytes*) na Slovensku.

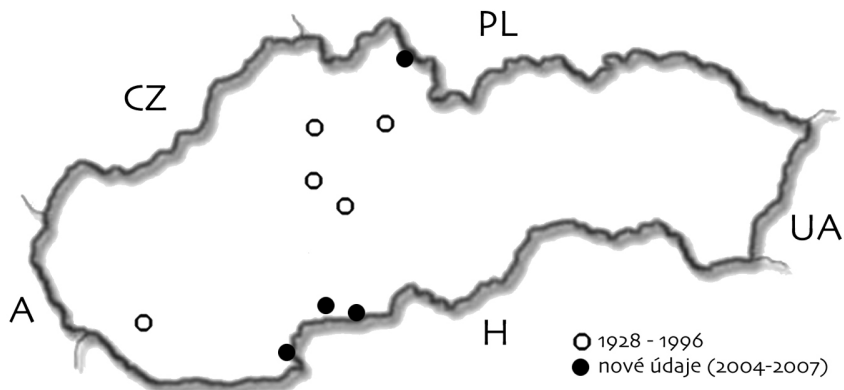
Podakovanie

Príspevok vznikol s podporou projektu APVV-0318-06.

Literatúra

- ČIAMPOR JR., F. & ZAŤOVIČOVÁ, Z. 2004. First record of *Esolus pygmaeus* (Coleoptera: Elmidae) from Slovakia. *Biologia* 59/2: 218.
- KODADA, J. & DEGMA, P. 1996. Beetles (Coleoptera), pp. 65-68, 111-112. In: KRNO, I. (ed.) *Limnology of the Turiec river basin (West Carpathians, Slovakia)*. *Biologia*, Bratislava 51, Suppl. 2.

- KODADA, J. & MAJZLAN, O. 1991. Spoločenstvá chrobákov (Coleoptera) Klátovského ramena pri Jahodnej (Juhozápadné Slovensko). Entomologické Problémy 21: 31-52.
- KODADA, J., ZAŤOVIČOVÁ, Z. & ČIAMPOR JR., F. 2004. *Stenelmis puberula*: new distributional records from Slovakia. Entomological Problems 34: 143-144.
- KRNO, I. 1982. Štruktúra a dynamika makrozoobentosu Ľupčianky a jej prítokov (Nízke Tatry). Biologické práce 28/2, 129 pp.
- ROUBAL, J. 1936. Katalog Coleopter (brouků) Slovenska a Podkarpatské Rusi, díl II. Učená společnost Šafaříkova, Bratislava, 434 pp.
- ŠPORKA, F., BITUŠÍK, P., BULÁNKOVÁ, E., CSÉFALVAY, R., ČEJKA, T., DERKA, T., ELEXOVÁ, E., HALGOŠ, J., HAMERLÍK, L., ILLÉŠOVÁ, D., JÄCH, M.A., KODADA, J., KOŠEL, V., KRNO, I., NOVÍKMEC, M. & ZAŤOVIČOVÁ, Z. 2003. Slovak Aquatic Macroinvertebrates, Checklist and Catalogue of Autecological Notes. Slovenský hydrometeorologický ústav, Bratislava, 590 pp.

Obr. 2. Súčasnité rozšírenie *O. tuberculatus* na Slovensku.

KONFERENCIE – KURZY – SEMINÁRE

Vodárenská biologie 2008

Termín: 29. – 30. januára 2008

Miesto konania: Masarykova kolej, Praha, ČR

Ústav technológie vody a prostredia VŠCHT Praha, Česká limnologická spoločnosť a Vodné zdroje Ekomonitor spol. s r.o. organizujú ďalší ročník tradičnej konferencie. Prihlášky a vložné je možné poslať do 22. januára 2008.

Kontakt: halouskova@ekomonitor.cz; seminare@ekomonitor.cz

Informácie: <http://www.ekomonitor.cz/cz/seminare/kalendar/080129.pdf>